

Szkolny Program Wychowawczo-Profilaktyczny na rok szkolny 2025/2026

Szkoła Podstawowa im. Jana Brzechwy w Szczodrkowicach

Podstawa prawna i dokumenty źródłowe

Program opracowano na podstawie obowiązujących aktów prawnych, wytycznych organizacji międzynarodowych oraz aktualnych raportów diagnostycznych:

- **Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej** z 2 kwietnia 1997 r. – w szczególności art. 48 (prawo rodziców do wychowania dzieci zgodnie z własnymi przekonaniami) oraz art. 72 (obowiązek państwa do ochrony praw dziecka).
- **Konwencja o Prawach Dziecka** (ONZ, 20 listopada 1989 r.) – fundamentalny dokument międzynarodowy gwarantujący m.in. prawo dziecka do edukacji, rozwoju, wychowania w duchu pokoju, tolerancji i wolności od przemocy.
- **Ustawa z 7 września 1991 r. o systemie oświaty** (t.j. Dz.U. 2025 poz. 881) – dot. ogólnych zasad funkcjonowania systemu oświaty, w tym obowiązku zapewnienia uczniom opieki i wychowania we współpracy z rodzicami.
- **Ustawa z 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe** (t.j. Dz.U. 2025 poz. 1043) – określa m.in. obowiązek tworzenia i realizacji szkolnego programu wychowawczo-profilaktycznego. Zgodnie z art. 26 Prawo oświatowe, program ten obejmuje treści i działania o charakterze wychowawczym (skierowane do uczniów) oraz profilaktycznym (skierowane do uczniów, nauczycieli i rodziców) i jest opracowywany w oparciu o coroczną diagnozę potrzeb rozwojowych oraz zagrożeń w środowisku szkolnym. Ustawa wskazuje także, że program uchwała rada rodziców w porozumieniu z radą pedagogiczną (art. 84 ust. 2–3) – w przypadku braku porozumienia w ciągu 30 dni od rozpoczęcia roku szkolnego program ten wprowadza dyrektor w uzgodnieniu z organem nadzoru.
- **Ustawa z 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela** (t.j. Dz.U. 2024 poz. 986) – określa prawa i obowiązki nauczycieli, w tym zadania wychowawcze i odpowiedzialność za bezpieczeństwo uczniów.
- **Ustawa z 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi** (t.j. Dz.U. 2023 poz. 2151) – nakłada obowiązki w zakresie profilaktyki uzależnień od alkoholu, istotne dla działań szkolnych dot. promocji zdrowego stylu życia.
- **Ustawa z 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii** (t.j. Dz.U. 2023 poz. 1939) – określa zadania instytucji (w tym szkół) w zakresie zapobiegania narkomanii i innych uzależnień od substancji psychoaktywnych.
- **Ustawa z 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych** (t.j. Dz.U. 2024 poz. 1162) – reguluje działania profilaktyczne przeciw nikotynizmowi, co znajduje odzwierciedlenie w programie (edukacja antynikotynowa).
- **Ustawa z 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich** (Dz.U. 2024 poz. 987) – określa zasady postępowania z nieletnimi przejawiającymi zachowania problemowe, podkreślając rolę działań wychowawczo-profilaktycznych w zapobieganiu demoralizacji.
- **Ustawa z 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich** (Dz.U. 2024 poz. 560) – zawiera regulacje dot. ochrony dzieci przed przemocą i wykorzystaniem seksualnym; szkoła, realizując program, uwzględnia prewencję takich zagrożeń (edukacja dzieci, szkolenia dla nauczycieli).
- **Rozporządzenia Ministra Edukacji** dotyczące bezpieczeństwa i podstaw programowych, m.in.:
 - Rozporządzenie MENiS z 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (t.j. Dz.U. 2020 poz. 1604) –

zobowiązuje szkołę do zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków wychowania i edukacji.

- Rozporządzenie MEN z 6 sierpnia 2020 r. (Dz.U. 2020 poz. 1449) wraz z Rozporządzeniem MEN z 22 stycznia 2018 r. (Dz.U. 2018 poz. 214) w sprawie prowadzenia działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w szkołach – określają formy realizacji zadań profilaktycznych w szkołach, w szczególności dot. przeciwdziałania narkomanii (m.in. obowiązek edukacji o konsekwencjach zażywania substancji psychoaktywnych).
- Rozporządzenia MEN w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego i kształcenia ogólnego – wskazują cele i treści wychowawczo-profilaktyczne na poszczególnych etapach edukacyjnych, które niniejszy program uwzględnia (np. kształtowanie postaw prospołecznych, obywatelskich, prozdrowotnych od przedszkola przez kolejne klasy szkoły podstawowej).
- Rozporządzenia MEN w sprawie organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej – regulują zasady diagnozowania potrzeb uczniów i udzielania im wsparcia (m.in. praca zespołów ds. pomocy psychologiczno-pedagogicznej, obowiązek dostosowania wymagań do możliwości ucznia), co integruje się z celami programu.
- **Podstawowe kierunki realizacji polityki oświatowej państwa w roku szkolnym 2025/2026** (ogłoszone przez MEiN w komunikacie z 28.05.2025 r.) – priorytety państwa, m.in.: kształtowanie myślenia analitycznego uczniów (zwłaszcza w naukach ścisłych), wzmocnienie edukacji obywatelskiej i postaw patriotycznych, promocja zdrowego trybu życia i aktywności fizycznej, profilaktyka przemocy rówieśniczej oraz wsparcie zdrowia psychicznego młodzieży, rozwijanie higieny cyfrowej i bezpieczeństwa w sieci, a także inne priorytety jak doradztwo zawodowe i edukacja polonijna. Program uwzględnia te kierunki, w szczególności koncentrując się na zadaniach związanych z bezpieczeństwem emocjonalnym uczniów, przeciwdziałaniem przemocy oraz kształtowaniem odpowiedzialnych postaw obywatelskich i prozdrowotnych.
- **Standardy i wytyczne międzynarodowe (WHO/UNICEF/UNESCO)** – program odwołuje się do zaleceń wiodących organizacji:
 - **Światowa Organizacja Zdrowia (WHO)** – definicja zdrowia jako pełnego dobrostanu fizycznego, psychicznego i społecznego oraz wytyczne WHO dot. promocji zdrowia w szkołach, profilaktyki problemów psychicznych u dzieci i młodzieży oraz ograniczania zachowań ryzykownych. WHO definiuje zdrowie psychiczne jako stan dobrego samopoczucia, w którym jednostka realizuje swój potencjał, radzi sobie ze stresami życia, efektywnie pracuje i jest w stanie wносить wkład w swoją społeczność – co wyznacza kierunek działań programu w obszarze dobrostanu psychicznego.
 - **UNICEF** – konwencje i zalecenia dotyczące praw dziecka, edukacji włączającej i równego dostępu do edukacji. Program respektuje zasadę nadrzędnego dobra dziecka oraz prawo każdego dziecka do wychowania bez przemocy, w poszanowaniu jego godności. Uwzględnia również raporty UNICEF ukazujące współczesne wyzwania (np. konieczność wsparcia zdrowia psychicznego i kompetencji społeczno-emocjonalnych uczniów).
 - **UNESCO** – wytyczne w zakresie edukacji włączającej, demokratycznej i prospołecznej. Zgodnie z definicją UNESCO, edukacja inkluzyjna to ciągły proces ukierunkowany na zapewnienie wszystkim uczniom wysokiej jakości kształcenia przy jednoczesnym poszanowaniu różnorodności ich potrzeb, zdolności i oczekiwań, eliminujący wszelkie formy dyskryminacji. Program opiera się na tej filozofii, dążąc

do pełnej integracji wszystkich wychowanków, niezależnie od ich pochodzenia, możliwości czy trudności.

- **Strategie i programy krajowe w obszarze wychowania i profilaktyki** – rekomendacje MEiN w zakresie bezpieczeństwa fizycznego i psychicznego uczniów.
- **Raporty z badań diagnostycznych (2023)** – aktualna diagnoza kondycji dzieci i młodzieży:
 - „*Młode Głowy. Otwarcie o zdrowiu psychicznym*” (Raport Fundacji UNAWEZA, 2023) – największe w Polsce badanie zdrowia psychicznego młodzieży (ponad 184 tys. uczestników). Wyniki raportu są alarmujące: aż 4 na 10 uczniów w wieku 10–19 lat myśli o podjęciu próby samobójczej, co trzeci uczeń przejawia objawy depresji, ponad połowa młodych odczuwa brak motywacji do działania, a ok. 16% nastolatków dokonuje samookaleczeń. Te dane uwidaczniają skalę kryzysu psychicznego wśród młodego pokolenia i wskazują na pilną potrzebę wzmocnienia działań profilaktycznych w szkole.
 - *Raport Rzecznika Praw Dziecka (RPD) „Jakość życia dzieci i młodzieży 2023”* – badanie ogólnopolskie z 2023 r. (ok. 4600 uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych) analizujące samopoczucie fizyczne, psychiczne, relacje rówieśnicze i środowisko szkolne. Wyniki potwierdzają narastające problemy: już w najmłodszych klasach część dzieci ma obniżoną samoocenę, a z wiekiem jest gorzej – co dziesiąty 7-8-latek, co czwarty szóstoklasista i co trzeci uczeń szkoły ponadpodstawowej jest niezadowolony z siebie. Uczniowie starszych klas powszechnie odczuwają brak energii i życiowej werwy – deklaruje ją zaledwie co drugi nastolatek, podczas gdy wśród dzieci wczesnoszkolnych odsetek ten jest wyższy. Tylko 8% młodzieży ponadpodstawowej czuje się zawsze pełna energii, podczas gdy wśród najmłodszych dzieci odsetek ten sięga 40%; jednocześnie prawie 30% uczniów szkół średnich często brakuje sił i chęci do codziennych aktywności.

Szczegółowa diagnoza potrzeb i wyzwań w środowisku uczniów naszej szkoły

Diagnoza środowiska szkolnego została przeprowadzona na końcu roku szkolnego 2024/2025 oraz na początku roku szkolnego 2025/2026, uwzględnia wyniki powyższych ogólnopolskich badań, jak i wewnętrzne informacje uzyskane od uczniów i nauczycieli. Pozwala to określić kluczowe obszary problemowe oraz czynniki chroniące, na których opiera się niniejszy Program. Współczesna szkoła stoi przed wieloma wyzwaniami wychowawczymi i profilaktycznymi, w tym:

- **Kryzys zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży:** Wyniki badań (m.in. raport *Młode Głowy 2023*) sygnalizują gwałtowne pogorszenie stanu psychicznego młodych ludzi. Już uczniowie szkoły podstawowej zgłaszają objawy depresji, chroniczny stres, brak motywacji czy myśli rezygnacyjne. Wielu uczniów odczuwa obniżone poczucie własnej wartości i brak wiary w swoje możliwości (szczególnie w klasach V–VII, zgodnie z trendem ogólnopolskim). Szkoła musi zatem pełnić wzmoczoną rolę profilaktyczną i wspierającą zdrowie psychiczne – poprzez działania psychoedukacyjne, dostęp do pomocy psychologicznej, życzliwy klimat i wczesne reagowanie na symptomy kryzysu u uczniów.
- **Uzależnienia cyfrowe i nadużywanie technologii:** Wszechobecność smartfonów, mediów społecznościowych i gier online sprawia, że coraz więcej dzieci wykazuje symptomy uzależnienia od świata cyfrowego. Z danych Rzecznika Praw Dziecka wynika, że 13% dzieci w Polsce, 11% młodszych nastolatków i aż 15% starszej młodzieży jest uzależnionych od mediów społecznościowych. Problem ten potwierdza szkolna diagnoza – wielu uczniów młodszych (kl. IV–VI) spędza przed ekranem nawet 4–5 godzin dziennie, a uczniowie klas

V–VII jeszcze więcej. Objawia się to pogorszonym skupieniem na lekcjach, zmęczeniem, a takżeubożeniem relacji rówieśniczych „w realu”. Ponadto, brak kontroli rodzicielskiej nad treściami internetowymi naraża dzieci na nieodpowiednie materiały (przemoc, pornografię) i kontakty z nieznanymi. Wobec tego wyzwaniem staje się edukacja w zakresie higieny cyfrowej – nauczanie uczniów mądrego, bezpiecznego korzystania z internetu, krytycznego podejścia do informacji online oraz zrównoważenia aktywności cyfrowych z innymi formami spędzania czasu. Szkoła musi też współpracować z rodzicami, aby ujednolicić zasady używania urządzeń elektronicznych (np. polityka dotycząca telefonów na terenie szkoły) oraz oferować wsparcie dzieciom przejawiającym oznaki uzależnienia (konsultacje z pedagogiem, kierowanie do specjalistów).

- **Cyberprzemoc i hejt wśród rówieśników:** Rozwój komunikacji internetowej przyniósł także nasilenie zjawiska cyberprzemocy. Jak pokazują badania NASK „*Nastolatki 3.0*”, niemal co trzeci młody człowiek doświadczył wyzywania w internecie, a prawie co czwarty był publicznie ośmieszany lub poniżany online. Podczas przeprowadzonych w roku szkolnym 2024/2025 warsztatów „Wychowani przez media i gry” uczniowie przyznali, że często spotykają się z agresją słowną w mediach społecznościowych, ale żaden z naszych uczniów nie przyznał, że padł ofiarą nękania internetowego (np. tworzenie ośmieszających przeróbek zdjęć, wykluczanie z grup na komunikatorach). Jednocześnie, wielu uczniów bagatelizuje takie zachowania lub nie wie, jak na nie reagować. Wyzwanie dla szkoły to przeciwdziałanie mowie nienawiści i cyberprzemocy poprzez edukację, kształtowanie empatii oraz budowanie kultury życzliwości zarówno offline, jak i online. Konieczne są też jasne procedury reagowania na incydenty cyberprzemocy – tak by uczniowie wiedzieli, do kogo zgłosić problem i mieli pewność, że otrzymają pomoc.
- **Problemy emocjonalne i kryzysy rozwojowe:** Okres dorastania niesie ze sobą naturalne kryzysy emocjonalne – bunt nastolatków, huśtawki nastrojów, poszukiwanie tożsamości. Jednak obecnie coraz młodsze dzieci doświadczają silnego stresu, lęków (np. lęk przed oceną, przed odrzuceniem), a także mają trudności z regulacją emocji. Nauczyciele sygnalizują, że już w przedszkolu i klasach I–III zdarzają się dzieci przejawiające zachowania agresywne lub autoagresywne w reakcji na frustrację. Program musi zatem przewidywać intensywne działania wspierające odporność psychiczną uczniów: treningi radzenia sobie ze stresem, rozwijanie umiejętności rozpoznawania i wyrażania emocji, techniki relaksacyjne, budowanie sieci wsparcia koleżeńskiego. Ważne jest również szybkie identyfikowanie uczniów w kryzysie (np. poprzez baczniejszą obserwację przez wychowawców i specjalistów) i kierowanie ich do odpowiedniej pomocy (terapeuta, psychiatrą dziecięcą) we współpracy z rodzicami.
- **Relacje rówieśnicze i szkolny klimat:** Rówieśnicy są dla dzieci jednym z najważniejszych punktów odniesienia. Tymczasem obserwuje się narastanie zjawiska wykluczania i braku empatii w grupach klasowych. Szkolna diagnoza wykazała, że uczniowie chcą, aby w szkole panowała lepsza atmosfera zaufania i współpracy oraz „żeby w klasie nikt nikogo nie wyśmiewał”. Zidentyfikowano także problemy nacechowane agresją słowną: niemiłe odpowiedzi na pytania kolegów, przezywanie. Wobec tego Program kładzie nacisk na poprawę relacji rówieśniczych i kultury szkoły: rozwijanie u uczniów kompetencji komunikacyjnych, empatii, szacunku; mediacje rówieśnicze przy rozwiązywaniu konfliktów; promowanie pozytywnych wzorców (koleżeństwo, współdziałanie) m.in. poprzez projekty grupowe i wolontariat; a także stanowcze reagowanie na przemoc (konsekwencje zgodne ze szkolnymi procedurami i pracę z sprawcą i ofiarą).

- Podsumowując diagnozę: do głównych potrzeb naszej społeczności należą obecnie: wsparcie zdrowia psychicznego i emocjonalnego uczniów; zapewnienie im bezpieczeństwa (zarówno fizycznego, jak i psychicznego, w szkole i w internecie); wzmocnienie więzi społecznych opartych na szacunku i empatii; zaangażowanie uczniów w pozytywne działania (sport, kultura, wolontariat) jako alternatywa dla zachowań ryzykownych oraz ścisła współpraca z rodzicami.

Czynniki chroniące, na których można budować, to m.in.: aktywność wielu uczniów w kołach zainteresowań i sporcie (co sprzyja ich rozwojowi i dobrej samoocenie), zaangażowana kadra pedagogiczna stale doskonaląca kompetencje wychowawcze, istniejące już tradycje szkolne sprzyjające wspólnocie (kiermasze, akcje charytatywne).

Misja, wizja i filozofia wychowania

Misja szkoły i przedszkola: Zapewnić każdemu dziecku warunki do wszechstronnego rozwoju na miarę jego indywidualnych możliwości, wychować młodego człowieka na świadomego swoich wartości, empatycznego i odpowiedzialnego obywatela. Nasza placówka jako społeczność ucząca się przyjmuje za misję budowanie poczucia własnej wartości u wychowanków, rozwijanie ich talentów i zainteresowań, a zarazem kształtowanie wrażliwości na potrzeby innych. Promujemy zdrowie psychiczne i fizyczne, postawy prospołeczne i obywatelskie oraz ciekawość świata. Szkoła i przedszkole wspólnie z rodziną kształtują młodego człowieka gotowego do życia w demokratycznym społeczeństwie, otwartego na różnorodność i gotowego do podejmowania wyzwań.

Wizja wychowania: Nasza szkoła i przedszkole to miejsce bezpieczne, przyjazne i włączające – gdzie panuje atmosfera akceptacji, szacunku i współpracy. Widzimy wychowanie jako proces partnerski: nauczyciele, rodzice i uczniowie tworzą wsparcie, a każdy ma swoją rolę. Dążymy do tego, by żadne dziecko nie czuło się wykluczone ani niewidoczne – ani potrzeby edukacyjne, ani cechy osobowości. W duchu słów Janusza Korczaka „Nie ma dzieci – są ludzie”, traktujemy ucznia jako podmiot – wysłuchujemy jego głosu, szanujemy opinie i angażujemy w decyzje dotyczące szkolnej społeczności (np. poprzez Samorząd Uczniowski).

Rozbudowana sylwetka absolwenta

Sylwetka absolwenta naszej szkoły podstawowej (w tym oddziału przedszkolnego) została zdefiniowana w kategoriach kluczowych kompetencji i postaw, które chcemy ukształtować u uczniów na zakończenie edukacji. Absolwent to młody człowiek, który:

- **W zakresie rozwoju moralnego i społecznego:** Kieruje się uniwersalnymi wartościami etycznymi – jest uczciwy, prawdomówny, dotrzymuje zobowiązań. Zna i przestrzega norm współżycia społecznego, cechuje go kultura osobista na co dzień (stosuje zasady grzeczności, szanuje starszych, jest uprzejmy). Jest empatyczny i wrażliwy – szanuje godność i prawa każdego człowieka, dostrzega różnice między ludźmi (np. kulturowe, światopoglądowe, sprawnościowe) i ceni tę różnorodność zamiast ją potępiać. Potrafi współpracować w grupie: słucha innych, wyraża własne zdanie w sposób kulturalny, umie dochodzić do kompromisu w razie potrzeby. Jako obywatel – odznacza się postawą patriotyczną i prospołeczną: zna historię i tradycje swojego narodu oraz regionu, jest przywiązany do polskiej kultury i języka, a zarazem otwarty na świat. Rozumie znaczenie demokracji – szanuje zasady wspólnoty (prawo, instytucje), angażuje się w życie społeczne (np. akcje lokalne, wolontariat) i ma poczucie odpowiedzialności za swoje otoczenie. Przejawia gotowość do niesienia pomocy potrzebującym (np. kolegom w trudnej sytuacji, osobom z

niepełnosprawnością, seniorom). Jest wolny od uprzedzeń i stereotypów, sprzeciwia się przejawom dyskryminacji, agresji czy wykluczenia – potrafi zareagować, gdy dzieje się komuś krzywda (nie jest obojętnym świadkiem).

- **W zakresie kompetencji emocjonalnych:** Absolwent zna i rozumie samego siebie – jest świadomy swoich mocnych stron, ale i obszarów do poprawy; posiada poczucie własnej wartości oparte na realnych fundamentach (talenty, umiejętności, cechy charakteru). Umie rozpoznawać własne emocje i radzić sobie z nimi w konstruktywny sposób: potrafi opanować złość bez przemocy, przezwyciężyć lęk prosząc o wsparcie lub stosując techniki samouspokajania, wyrażać smutek w sposób akceptowalny, dzielić się radością z innymi. Rozwinął inteligencję emocjonalną – empatycznie odczytuje stany emocjonalne innych ludzi i adekwatnie reaguje (np. pociesza, gratuluje sukcesu, przeprasza gdy trzeba). Jest odporny psychicznie: porażki traktuje jako lekcje, umie wyciągać wnioski i podejmować na nowo wysiłek mimo trudności. Wierzy w siebie i swoje możliwości, ale bez arogancji – zna granice, w razie potrzeby potrafi poprosić o pomoc lub przyznać się do błędu. Kieruje się zasadami asertywności – szanuje swoje prawa i emocje, jednocześnie respektując prawa innych. Dbą o swoje zdrowie psychiczne świadomie: wie, co mu pomaga odreagować stres (sport, hobby, rozmowa z kimś zaufanym) i stosuje te strategie w praktyce. Rozumie też znaczenie szukania profesjonalnej pomocy w kryzysie – obalając tabu wokół psychologa czy psychiatry (dzięki edukacji w szkole). Absolwent jest życzliwie nastawiony do świata, wykazuje ciekawość, która pomaga mu podejmować życiowe wyzwania.
- **Kompetencje obywatelskie i społeczne:** Po ukończeniu szkoły podstawowej nasz absolwent rozumie, czym jest społeczeństwo obywatelskie – zna podstawowe zasady funkcjonowania demokracji (władz lokalnych i państwowych), świadomie przestrzega norm prawnych (np. wie, że nieprzestrzeganie prawa szkodzi całej społeczności). Posiada ugruntowane poczucie tożsamości narodowej i lokalnej – zna ważne wydarzenia historyczne i postacie związane z ojczyzną i regionem, szanuje symbole narodowe, jest dumny z bycia Polakiem, a jednocześnie ma postawę otwartą i tolerancyjną wobec innych narodów i kultur. Absolwent jest przygotowany do dalszego kształtowania postawy patriotycznej w nowoczesny sposób – rozumie np. potrzebę zaangażowania w sprawy środowiska lokalnego, docenia rolę wolontariatu i pracy społecznej. Potrafi świadomie korzystać ze swoich praw (np. w przyszłości wyborczych) i rozumie znaczenie obowiązków (płacenia podatków, respektowania prawa, dbałości o wspólne dobro). W kontaktach społecznych jest komunikatywny – umie jasno wyrażać swoje myśli i potrzeby, ale też uważnie słuchać innych. Zna zasady prowadzenia dialogu i dyskusji – potrafi kulturalnie argumentować swoje racje, szanując odmienne poglądy. Posiada umiejętności mediacyjne na podstawowym poziomie – w konfliktach stara się być sprawiedliwy i dąży do porozumienia. Jako młody obywatel świata cyfrowego, absolwent wykazuje odpowiedzialność w internecie: rozumie zasady netykiety, szanuje prywatność własną i cudzą w mediach społecznościowych, potrafi korzystać z technologii w sposób bezpieczny i konstruktywny (np. weryfikuje informacje, unika mowy nienawiści).
- **Postawa prozdrowotna i ekologiczna:** Absolwent troszczy się o swoje zdrowie fizyczne – wie, jak ważna jest aktywność ruchowa (ma wyrobiony nawyk regularnych ćwiczeń czy sportu, chociażby rekreacyjnie), zna zasady zdrowego odżywiania i higieny (mycie rąk, higiena osobista, zdrowy sen). Jest świadomy zagrożeń cyfrowych dla zdrowia (uzależnienie od ekranu, wpływ na psychikę) i stara się zachować higienę cyfrową – ograniczać czas przed ekranem, dbać o równowagę między światem online a offline. Ponadto absolwent posiada świadomość ekologiczną: rozumie aktualne wyzwania klimatyczne, wie jak jego codzienne decyzje wpływają na środowisko. Przejawia poczucie odpowiedzialności za planetę – w praktyce segreguje odpady, oszczędza wodę i energię, nie zaśmieca otoczenia, szanuje przyrodę. Angażował się w szkole w akcje ekologiczne (np. sprzątanie świata, dzień Ziemi) i

wyniósł z nich przekonanie, że „myślenie globalne zaczyna się od działania lokalnego” – nawet drobne działania proekologiczne mają sens.

- **Kompetencje cyfrowe i informacyjne:** Nasz absolwent posiada adekwatne do wieku umiejętności posługiwania się komputerem, urządzeniami mobilnymi i podstawowymi aplikacjami – potrafi wyszukać informacje w sieci, przygotować prostą prezentację, wykorzystać edukacyjne zasoby online. Zna podstawy programowania (dzięki zajęciom informatyki i dodatkowym aktywnościom jak Godzina kodowania). Kluczowe jednak, że absolwent rozumie zasady bezpieczeństwa w internecie: chroni swoje dane osobowe i wizerunek, stosuje silne hasła, wie jak reagować na zagrożenia. Ma ukształtowane krytyczne podejście do treści internetowych. Dbą również o cyfrowy etos – szanuje prawa autorskie (np. wie, że nie wolno przywłaszczać cudzych prac z internetu), nie piratuje treści. Ponadto absolwent zna alternatywy dla życia online – potrafi czerpać radość z bezpośrednich relacji i aktywności poza światem cyfrowym, dzięki czemu technologia jest dla niego narzędziem, a nie celem samym w sobie.

Cele programu

Cele programu wyznaczają nadrzędne kierunki pracy wychowawczej i profilaktycznej w całej placówce (przedszkole + szkoła podstawowa). Są one wspólne dla wszystkich etapów, natomiast na kolejnych podetapach edukacyjnych cele te zostają uszczegółowione i dostosowane do wieku oraz potrzeb dzieci. Główne cele ogólne to:

- **Wspieranie wszechstronnego rozwoju uczniów** – harmonijny rozwój intelektualny, emocjonalny, społeczny, duchowy i fizyczny każdego wychowanka. Stwarzanie warunków do rozwoju indywidualnych uzdolnień i zainteresowań, a zarazem kształtowanie dojrzałości w sferze uczuciowej i społecznej.
- **Kształtowanie postaw prospołecznych i obywatelskich** – wychowanie dzieci na osoby empatyczne, uczynne, zaangażowane w pomoc innym, świadome swoich praw i obowiązków. Rozwijanie patriotyzmu, szacunku do tradycji, a także otwartości międzykulturowej i poszanowania dla odmienności.
- **Promocja zdrowego stylu życia** – kształtowanie u dzieci nawyków dbania o zdrowie fizyczne (aktywność ruchowa, higiena, prawidłowe odżywianie) oraz zdrowie psychiczne (równowaga emocjonalna, umiejętność radzenia sobie ze stresem). Zapobieganie zachowaniom ryzykownym: profilaktyka uzależnień (nikotyna, alkohol, narkotyki), cyberuzależnień.
- **Zapewnienie bezpieczeństwa i przeciwdziałanie przemocy** – tworzenie w szkole klimatu bezpieczeństwa fizycznego (zero tolerancji dla agresji, skuteczny nadzór podczas zajęć i przerw, przestrzeganie zasad BHP) oraz psychicznego (poszanowanie godności każdego ucznia, brak przemocy słownej). Profilaktyka przemocy rówieśniczej, w tym cyberprzemocy.
- **Rozwijanie kompetencji społecznych i komunikacyjnych** – nauka efektywnej komunikacji (umiejętność wyrażania myśli i uczuć, aktywne słuchanie, kultura języka), współpracy zespołowej, odpowiedzialności za powierzone zadania. Wzmacnianie więzi koleżeńskich, budowanie umiejętności mediacji i rozwiązywania konfliktów bez przemocy.
- **Rozwijanie kompetencji emocjonalnych i osobistych** – wzmacnianie poczucia własnej wartości uczniów, kształtowanie u nich samoświadomości (rozpoznawanie emocji, mocnych stron, predyspozycji), samokontroli (panowanie nad impulsami) oraz motywacji wewnętrznej do rozwoju. Uczenie odporności na stres, optymizmu i zaradności życiowej.

- **Rozwijanie kompetencji poznawczych i nauki własnej** – kształtowanie u uczniów myślenia analitycznego i krytycznego, ciekawości poznawczej, kreatywności oraz umiejętności rozwiązywania problemów. Przygotowanie do dalszej edukacji poprzez nauczanie metod uczenia się, organizacji pracy, korzystania z różnych źródeł wiedzy i technologii.
- **Przygotowanie do życia w społeczeństwie cyfrowym** – kształtowanie odpowiedzialnych postaw w korzystaniu z mediów i Internetu: respektowania zasad netykiety, prywatności, bezpieczeństwa. Uczenie krytycznej analizy treści dostępnych w sieci i przeciwdziałanie zagrożeniom cyfrowym. Rozwijanie u uczniów **higieny cyfrowej** – umiejętności zachowania równowagi między światem realnym a wirtualnym, zgodnie z priorytetem MEiN 2025/26.
- **Wspieranie dzieci w sytuacjach kryzysowych i trudnych** – zbudowanie w szkole systemu wczesnej identyfikacji problemów uczniów oraz udzielania im adekwatnej pomocy (indywidualne wsparcie psychologiczne, interwencja kryzysowa, współpraca z rodzicami i specjalistami zewnętrznymi).

Struktura oddziaływań wychowawczo-profilaktycznych w szkole

Realizacja programu wychowawczo-profilaktycznego jest zadaniem całej społeczności szkolnej – obejmuje pracę wszystkich nauczycieli i pracowników szkoły, we współdziałaniu z rodzicami, uczniami oraz instytucjami wspierającymi. Poniżej przedstawiono strukturę i podział ról w realizacji działań wychowawczo-profilaktycznych:

- **Rada Pedagogiczna (nauczyciele)** – Rada Pedagogiczna wspólnie z dyrekcją analizuje potrzeby wychowawcze, opiniuje i zatwierdza wewnętrzne procedury oraz szkolne plany wychowawcze. Każdy nauczyciel na swoich lekcjach wplata elementy wychowania i profilaktyki – np. uczy pracy w grupie, kształtuje postawę rzetelności, reaguje na niewłaściwe zachowania uczniów. Ponadto nauczyciele przedmiotowi realizują treści wychowawcze określone w podstawie programowej – np. na języku polskim omawianie lektur pod kątem wartości moralnych, na biologii edukacja prozdrowotna, na informatyce omawianie zasad bezpieczeństwa w sieci. Rada Pedagogiczna decyduje też o priorytetach wychowawczych w danym roku i proponuje działania. Wszyscy nauczyciele zobowiązani są współpracować z wychowawcami klas i specjalistami – obserwują uczniów, sygnalizują problemy. Rada Pedagogiczna formalnie uchwała Program Wychowawczo-Profilaktyczny (w porozumieniu z radą rodziców) i okresowo ocenia stopień jego realizacji.
- **Wychowawcy klas** – pełnią kluczową rolę wykonawczą w zakresie wychowania. Każdy wychowawca jest liderem programu w swojej klasie: planuje i prowadzi godziny wychowawcze według rocznego harmonogramu tematycznego spójnego z Programem (np. raz w miesiącu temat profilaktyczny: zdrowie, uzależnienia, konflikty itp.), integruje zespół klasowy, rozwiązuje bieżące problemy wychowawcze swoich wychowanków. Wychowawca utrzymuje bliski kontakt z rodzicami – przekazuje im założenia programu, pozyskuje ich wsparcie (np. zachęca do rozmów z dziećmi w domu na ważne tematy, zaprasza na spotkania warsztatowe). Jest pierwszą osobą, do której trafiają informacje o problemach ucznia (od innych nauczycieli lub samego ucznia/rodziców), i koordynuje dalsze działania pomocowe (np. kieruje do pedagoga, inicjuje spotkanie z rodzicami, opracowuje kontrakt z uczniem). Wychowawca dba, by cała klasa angażowała się w życie szkoły i program – np. motywuje do udziału w konkursach, zawodach, projektach prospołecznych. To właśnie wychowawcy wraz z uczniami realizują większość działań – prowadzą profilaktyczne rozmowy, organizują zajęcia integracyjne, przygotowują klasę do udziału w wydarzeniach szkolnych. Wychowawcy również monitorują efekty – oceniają postępy wychowawcze poszczególnych uczniów (np. poprawę zachowania, integrację).

- **Pedagog, Pedagog specjalny i psycholog szkolny** (specjaliści ds. pomocy psychologiczno-pedagogicznej) – odpowiadają za profesjonalne wsparcie w realizacji zadań profilaktycznych i interwencyjnych. Do ich zadań należy prowadzenie pogłębionej diagnozy problemów (rozmowy indywidualne z uczniami, obserwacje, konsultacje), wsparcie na terenie szkoły (krótkoterminowe wsparcie emocjonalne uczniów w kryzysach, mediacje rówieśnicze), a także organizacja specjalistycznych programów profilaktycznych (np. warsztatów zewnętrznych, spotkań z ekspertami). Pedagog/psycholog jest także łącznikiem z instytucjami zewnętrznymi – kieruje w razie potrzeb do poradni psychologiczno-pedagogicznej (np. gdy konieczna diagnoza dysleksji czy głębszych problemów emocjonalnych), do placówek służby zdrowia oraz współpracuje z organizacjami pozaszkolnymi, jeśli dany przypadek tego wymaga. Niezwykle istotną funkcją specjalistów jest profilaktyka. Pedagog i psycholog wspierają wychowawców i nauczycieli.
- **Logopeda, terapeuci pedagogiczni, doradca zawodowy** – logopeda pracuje nad poprawną komunikacją (co zwiększa pewność siebie dziecka i zapobiega wykluczeniu z powodu wady wymowy), terapeuci pedagogiczni pomagają uczniom z trudnościami w nauce (co zapobiega wtórnym problemom emocjonalnym i poczuciu niższej wartości), doradca zawodowy kieruje działaniami z zakresu orientacji zawodowej (co jest częścią programu wychowawczego w klasach starszych). Każdy z tych specjalistów współpracuje z zespołem nauczycieli i rodzicami, a ich indywidualna praca z dzieckiem jest skoordynowana z celami Programu (np. terapeuta pedagogiczny nie tylko ćwiczy czytanie z dyslektykiem, ale też wzmacnia jego wiarę w siebie i motywację – co wpisuje się w cele wychowawcze).
- **Rada Rodziców i rodzice uczniów** – rodzice są *współtwórcami i partnerami* programu wychowawczo-profilaktycznego. Rada Rodziców formalnie uchwała program (w porozumieniu z radą pedagogiczną) i może zgłaszać do niego swoje uwagi czy propozycje działań wynikające z oczekiwań rodziców. W praktyce rodzice uczestniczą w realizacji programu na kilka sposobów: wspierają działania wychowawcze w domu, współpracując z wychowawcami (np. kontynuują rozmowy zaczęte na godzinach wychowawczych, stosują wspólne ustalenia dotyczące zasad np. odnośnie telefonów). Wielu rodziców angażuje się w życie szkoły – pomagają organizować imprezy (Dzień Truskawki, kiermasze charytatywne). Dla skutecznej profilaktyki kluczowe jest też, by rodzice przestrzegali wspólnych ustaleń – np. jeśli szkoła prosi o nieudostępnianie dzieciom smartfonów w nocy, by dbać o ich sen, to rodzice konsekwentnie to realizują.
- **Samorząd Uczniowski i społeczność uczniowska** – uczniowie nie są tylko odbiorcami, ale aktywnymi podmiotami programu wychowawczo-profilaktycznego. Samorząd Uczniowski reprezentuje ogół uczniów i współdecyduje o wielu inicjatywach: zgłasza pomysły akcji (np. „dni tematyczne” – dzień bez plecaka, dzień życzliwości), organizuje wydarzenia integracyjne (wydarzenia szkolne, konkursy talentów), angażuje się w działania charytatywne. W programie zakładamy, że każda klasa i każdy uczeń na swój sposób wnosi wkład. Reasumując, uczniowie współtworzą klimat szkoły i mają realny wpływ na życie społeczności, co jest samo w sobie elementem wychowania demokratycznego.
- **Instytucje i organizacje zewnętrzne** – szkoła nie działa w próżni, korzysta z pomocy wyspecjalizowanych podmiotów, z którymi tworzy sieć oddziaływań. W ramach profilaktyki współpracujemy z:
 - **Powiatową Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną (SANEPID)** wdrażając programy profilaktyczne i zdrowotne
 - **Policję**
 - **Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną**
 - **Ośrodkami Kultury, muzeami** – by wychowanie odbywało się także poprzez kontakt z kulturą

-Ośrodkiem Pomocy Społecznej (asystenci rodziny, procedura Niebieskiej Karty w razie przemocy domowej),

-Sądem Rodzinnym (kuratorzy sądowi – jeżeli uczeń ma nadzór kuratora, współdziałamy w planie poprawy).

Projekty, w których nasza szkoła bierze udział:

Nazwa projektu	Klasa	Koordynator
Ogólnopolski Projekt Edukacyjny „Polak ma essę 3”	IV-VII	Karolina Mrugalska
“Lekcje z emocjami” - projekt Fundacji Uniwersytet Dzieci	IV	Dorota Zawalska
“Znamię? Znam je!”	IV-VII	Karolina Mrugalska
Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa	I-VII	Justyna Kafel, Karolina Mrugalska
Trzymaj formę	I-VII	Dominika Mazurek
Godziny Wychowawcze ze Światem - PAH	VII	Katarzyna Wardyńska-Maniscalco
Kodowanie na dywanie	5/6 - latki	Alicja Boroń
Ogólnopolski Projekt Edukacyjny “Sekrety dobrego zachowania”	3/4 - latki	Aneta Rosa
“Czuciaki z Krainy Emocji” - projekt wspierający rozwój inteligencji emocjonalnej	3/4 - latki 5/6 latki	Kornelia Jankowska Alicja Boroń
“Z książką do przedszkola” - projekt własny	3/4 - latki	Kornelia Jankowska
XVII edycja Ogólnopolskiego Programu Edukacyjnego “Akademia Bezpiecznego Puchatka”	3/4 - latki	Aneta Rosa

Uroczystości i imprezy szkolne

Rodzaj uroczystości/imprezy	Termin	Imię i nazwisko nauczyciela odpowiedzialnego
Wrzesień 2025		
Rozpoczęcie roku szkolnego 2025/2026	01.09.2025	Dorota Zawalska – Msza św., Ilona Syguła - dekoracja; Katarzyna Wardyńska – Maniscalco – poczet sztandarowy
Spotkanie członków Szkolnego Koła Wolontariatu	22.09.2025	Aneta Rosa
Akcja „Sprzątanie świata”	22-26.09	Dominika Mazurek
Narodowe czytanie	8.09.2025	Karolina Mrugalska
Dzień Kropki	15.09.2025	5-6 latki Alicja Boroń
Europejski Dzień Języków Obcych	26.09.2025	Magdalena Reiser
Dzień Przedszkolaka	19.09 lub 22.09.2025	5-6 latki Alicja Boroń 3-4 latki
Październik 2025		
Wybory do SU	1.10.2025	Dorota Zawalska Karolina Mrugalska
DKEN + pasowanie na ucznia	15.10.2025	Małgorzata Gugulska, Patrycja Gołkowska, SU
Pasowanie na przedszkolaka	14.10.2025	Kornelia Jankowska, Aneta Rosa
Dzień Papieski		Ks. Krzysztof Toboła Aneta Rosa
Listopad 2025		
Przygotowanie kiermaszu ze zdrowymi kanapkami dla uczniów klas I –VII. “Dzień zdrowej kanapki”	4.11.2025	Karolina Mrugalska
Obchody Narodowego Święta Niepodległości	05.11.2025	Joanna Kozłowska Katarzyna Wardyńska-Maniscalco
Dzień Pluszowego Misia	25.11.2025	5-6 latki Alicja Boroń 3/4 - latki
“Pamiętamy”-wyjazd na Cmentarz w Smardzowicach. Zapalenie zniczy na grobach byłych pracowników i nauczycieli szkoły	30.10.2025	Szkolne Koło Wolontariatu Aneta Rosa

Andrzejki	28.11.2025	3/4-latki Kornelia Jankowska
Andrzejki	listopad	klasy 1-3; klasy 4-7
Grudzień 2025		
Mikołajki	początek grudnia	5-6 latki Alicja Boroń
Mikołajki	05.12.2025	SU
Spotkanie z autorką książek dla dzieci		Karolina Mrugalska
Spotkanie świąteczne Kiermasz bożonarodzeniowy	grudzień 2025	Katarzyna Wardyńska-Maniscalco Kornelia Jankowska
Wigilie klasowe	15-19.12.2025	Wychowawcy klas
“Serce za odwagę”- wykonanie kartek świątecznych dla Powstańców Warszawskich i Żołnierzy Podziemia Niepodległościowego	grudzień 2025	Szkolne Koło Wolontariatu Ilona Syguła, Alicja Boroń, Małgorzata Gugulska
Styczeń 2026		
Dzień Babci i Dziadka w OP	03.02.2026 r.	Kornelia Jankowska, Aneta Rosa, Alicja Boroń
Luty 2026		
Poczta walentynkowa	16.02.2026 r.	SU
okazywanie uczuć podczas Walentynek, empatia	16.02.2026	etyka, Małgorzata Gugulska
Dzień Nauki Polskiej	19.02.2026r.	Katarzyna Wardyńska-Maniscalco
Zabawa karnawałowa	luty	wychowawcy 3/4-latki
Matematyka jest wszędzie - matematyczna liga zadaniowa dla klas 4-7	luty - czerwiec	Dorota Zawalska
Zabawa karnawałowa	luty	wychowawcy klas 1-3
Dzień dinozaura	26 luty 2026	5-6 latki Alicja Boroń
Karnawał	17.02.2026	Klasa 4-7
Marzec 2026		
Dzień Kobiet	06.03.2026 r.	SU, Rodzice i wychowawcy

Dzień Matematyki, powitanie wiosny	03.2026	Dorota Zawalska
Szkolny konkurs recytatorski	03.2026	Karolina Mrugalska
Kwiecień 2026		
Śniadanie wielkanocne	25.03-01.04.2026	wychowawcy klas
Spotkanie z weterynarzem		Karolina Mrugalska
Maj 2026		
Witaj majowa jutrzeńko		Joanna Kozłowska
Spotkanie z policjantem		Karolina Mrugalska
Czerwiec 2026		
Spotkanie z pielęgniarką/ ratownikiem medycznym		Karolina Mrugalska
Dzień Dziecka/Dzień Sportu	01.06.2026	Dominika Mazurek
Dzień Dziecka	1-5.06.2026	5-6 latki Alicja Boroń
Zakończenie zajęć dydaktyczno - wychowawczych	26.06.2026	p. Katarzyna Wardyńska - Maniscalco
Zakończenie roku przedszkolnego	26.06.2025	5-6 latki Alicja Boroń 3-4 latki

Plan wycieczek szkolnych

Miejsce, tematyka	Termin	Imię i nazwisko nauczyciela odpowiedzialnego
Wrzesień 2025		
Wycieczka z okazji Dnia Chłopca		Dorota Zawalska
Wycieczka z okazji Dnia Chłopca		Dominika Mazurek
Październik 2025		
Teatr lub Muzeum		5-6 latki Alicja Boroń
Muzeum Obwarzanka		3-4 latki Aneta Rosa
Wyjazd na Cmentarz Parafialny połączony z wizytą w bibliotece w Smardzowicach		Małgorzata Gugulska, Ilona Sygła, Justyna Kafel
Listopad 2025		
Zajęcia edukacyjne w Małopolskim Centrum Nauki Cogiteon + Muzeum Lotnictwa	całodzienny wyjazd	Katarzyna Wardyńska-Maniscalco
Wyjazd do teatru dla uczniów klas 4-7 (listopad/grudzień)	listopad/grudzień w zależności od repertuaru	Karolina Mrugalska
Zajęcia edukacyjne w Małopolskim Centrum Nauki Cogiteon + Muzeum Lotnictwa	całodzienny wyjazd	Dominika Mazurek Dorota Zawalska
Grudzień 2025		
Wycieczka Mikołajkowa		Dorota Zawalska
Wycieczka Mikołajkowa		Katarzyna Wardyńska-Maniscalco
Wyjazd Mikołajkowy- kino lub warsztaty		5-6 latki Alicja Boroń
Wycieczka Mikołajkowa		Dominika Mazurek
Wyjazd Mikołajkowy- warsztaty		3-4 latki Kornelia Jankowska
Wyjazd mikołajkowy do teatru		Małgorzata Gugulska, Ilona Sygła, Justyna Kafel
Marzec 2026		
Wycieczka z okazji Dnia Kobiet		Dorota Zawalska
Wycieczka z okazji Dnia Kobiet		Dominika Mazurek

Wycieczka do teatru + warsztaty teatralne		3- 4 latki Aneta Rosa
Wycieczka do Ogrodu Botanicznego marzec/kwiecień		Małgorzata Gugulska, Ilona Sygła, Justyna Kafel
Kwiecień 2026		
Całodzienna wycieczka do Zabrze: Kopalnia Guido i Sztolnia Królowa Luiza.		Katarzyna Wardyńska-Maniscalco
Maj 2026		
Wyjście do teatru/filharmonii		
Muzeum		5-6 latki Alicja Boroń
Wyjazd do ZOO		Małgorzata Gugulska, Ilona Sygła, Justyna Kafel
Lokalne wyjście		3-4 latki
Czerwiec 2026		
Zielona Szkoła	początek czerwca	Karolina Mrugalska
Wyjazd z okazji Dnia Dziecka		5-6 latki Alicja Boroń
Wycieczka całodzienna		3-4 latki Aneta Rosa

Metody i narzędzia ewaluacji:

- **Ankiety ewaluacyjne** – to główne narzędzie zbierania informacji zwrotnych. Przygotujemy odrębne kwestionariusze dla uczniów, rodziców i nauczycieli. Ankiety będą zawierać pytania zamknięte (skale ocen, tak/nie) oraz otwarte (na opinie i propozycje). Przykładowe zagadnienia: ocena poczucia bezpieczeństwa, postrzeganie atmosfery w szkole, skuteczność konkretnych działań (czy warsztaty były przydatne?), sugestie nowych rozwiązań. Ankiety

uczniowskie będą anonimowe, prosto sformułowane i dostosowane językowo do wieku. Rodzicom udostępniemy ankietę online (przez Librus).

- **Obserwacje** – znaczącą rolę odegrają systematyczne obserwacje szkolne. Dyrekcja, zespół wychowawców i specjalistów będzie prowadzić obserwacje zachowań uczniów na przerwach, podczas zajęć, w czasie wydarzeń szkolnych.
- **Analiza dokumentacji i danych statystycznych** – wykorzystamy dane gromadzone przez szkołę: frekwencja, średnie oceny z zachowania, liczba uwag, notatki służbowe, interwencje, zgłoszenia do instytucji.
- **Ewaluacja wewnętrzna projektów** – każdy większy projekt (jak opisane powyżej) będzie miał własne podsumowanie. Koordynator projektu przedstawi sprawozdanie: co zrealizowano, w jakim stopniu osiągnięto cele projektu (wg ustalonych wskaźników).
- **Ewaluacja końcowa** – *roczna*: Ewaluacja odbędzie się w czerwcu 2026. Wówczas przeprowadzimy ankiety we wszystkich klasach (druga połowa maja) i wśród rodziców (przełom maja/czerwca). Na Zebraniu Rady Pedagogicznej zamykającej rok szkolny pedagog/przewodniczący zespołu przedstawi raport zawierający: stopień realizacji zadań, wyniki ankiet, wnioski.